

Новаторське дослідження економічних систем

Запропонована читачам монографія* є першим виданням серії «Економічні системи», присвяченої дослідженню актуальних проблем становлення та розвитку економічних систем і підготовленої колективом науковців України за загальною науковою редакцією доктора економічних наук, професора, завідувача кафедри економічної теорії і науково-дослідної лабораторії економічної оцінки Львівської комерційної академії Григорія Івановича *Башнянина*. Як і перше, усі наступні видання серії (кожного року планується видавати по одному тому) матимуть однакову структуру. Як обов'язкові композиційні одиниці усі вони включатимуть частини, присвячені дослідженню, по-перше, метаемпіричних, теоретичних; по-друге, власне теоретичних; по-третє, емпіричних проблем розвитку та функціонування економічних систем як певним чином організованої практики господарювання.

Редколегія цього серійного видання звертає увагу як читачів, так і дослідників на те, що в сучасній вітчизняній (і зарубіжній) економічній літературі основна увага надається розробці теоретичних або емпіричних проблем розвитку як окремих економічних систем, так і економіки загалом. Щодо важливості такого дослідження систем господарського порядку ми не сумніваємося. Однак вважаємо, що недостатньо дослідженими залишаються наукові проблеми, які можна було б віднести до класу, чи розряду, *метатеоретичних*, і які вивчаються в площині формування так званої *метатеоретичної економії*, або *метаекономії* як новітнішої

версії сучасної економічної науки, яка водночас повинна виконувати роль *теоретико-методологічної основи* будь-яких економічних досліджень (як емпіричних, так і теоретичних), Заповнити цю прогалину в розвитку економічної науки покликане видання, в якому центр ваги наукових досліджень зміщується в бік дослідження метатеоретичних проблем і формування на цій основі *метаекономії* як сучасної версії економічної науки. За задумом редколегії, об'єктами вивчення в ній повинні стати так звані *абстрактні економічні системи*, зокрема висвітлення їх *чутливості* до зміни соціально-економічних процесів. *Конкретній економії*, яка нині панує в економічній літературі, автори і редколегія протиставляють *економію абстрактну*, яка будується на основі *аксіоматичного методу* і за допомогою *абстрактно-дедуктивного* (переважно) підходу. Така абстрактна економія за «побудовою» повинна більше «нагадувати» власне математичну науку, тому вона повинна виступати як *певна економічна метаматематика* чи, точніше, математична економія (однак, звичайно, не в традиційному трактуванні останньої). Побудувати таку абстрактну економію не можна поза чи без конкретної чи власне теоретичної економії. Ця абстрактна економія разом з теоретичною і емпіричною й повинна становити основний зміст сучасної економічної науки.

Саме такими загальними міркуваннями зумовлена структура цього (і всіх наступних) видання. Його перша, найбільша за обсягом частина «Проблеми становлення метаекономії» присвячена розробці метатеоретичних

© Ю. А. Дайновський, 2008.

* Економічні системи : монографія ; Т. 1 / За ред. Г. І. Башнянина. – Львів : Вид-во Львівської комерційної академії, 2008. – 484 с.

проблем розвитку сучасної економічної науки. В цій частині варто відзначити розробку *Г. І. Башнянина* «Про періодичну матрицю економічних систем», що є першою вдалою спробою систематизації економічних систем і на цій основі «побудови» своєрідної матриці, чи таблиці, економічних систем, яка, за задумом автора, нагадує періодичну таблицю хімічних елементів *Д. І. Менделєєва*. Ця наукова розробка задає «загальний тон» подальшому економічному дослідженню. В такому ж метатеоретичному ключі подані й інші розробки першої частини, зокрема *Б.В. Кульчицького* «Економічна система суспільства як категорія сучасної економічної теорії», *С. В. Мочерного* «Системно-структурний аналіз і типи сучасних економічних систем», *А. М. Ващишина* «Інституційні перетворення в площині ринкового реформування споживчої кооперації». До другої частини видання «Проблеми теоретичної економії» увійшли такі наукові розробки: *Л. Р. Лиска* «Економічні системи: людський вимір (системна методологія наукового пізнання та її застосування в економічній теорії)», *Б. Ф. Заблоцького* «Методологічні основи національно-економічного мислення в системі перехідної економіки», *С. Г. Бабенка* «Проблеми формування традиційної політичної економії кооперативних систем». У третій частині роботи «Проблеми емпіричної економії» варто виокремити роботу *К. І. Редченка* «Типологія та структура систем стратегічного вимірювання в сучасному бізнесі», а також *Г. Я. Аніловської* «Роль держави у формуванні оптимальної структури змішаної економіки».

Загалом український читач отримав нагоду ознайомитися із цікавими дослідженнями досить актуальної проблематики. Уперше в сучасній економічній літературі здійснено спробу змістити центр наукових досліджень економіки в бік вивчення *метатеоретичних проблем*, які завжди повинні

супроводжувати як теоретичні, так і емпіричні дослідження економіки. Автори разом з редколегією ставлять собі за мету почати «вибудову» такої новітньої версії економічної науки, як *метаекономія*, об'єктом чи предметом вивчення якої повинні стати *абстрактні економічні системи* з позицій *метазагальних* (а не лише власне загальних чи спеціальних, як це найчастіше характерно для сучасної економічної літератури) принципів чи закономірностей функціонування та розвитку економічних систем. Без таких метатеоретичних розробок, на думку авторів книги, сучасна економічна наука вже не спроможна конструктивно розвиватися. Період емпіричного і теоретичного дослідження систем господарського порядку вже добігає свого відносного «завершення». Він, звичайно, може тривати і далі, але на *метатеоретичній основі*, на підставі *метаекономії* як теоретико-методологічної основи усіх інших (і емпіричних, і теоретичних) економічних досліджень.

Редколегія видання закликає до участі у формуванні наступних томів багатотомника «Економічні системи» вчених – економістів України, які досягли певних результатів у дослідженні економічних систем як на метатеоретичному, так і на теоретичному й емпіричному рівнях. Водночас при «доборі» матеріалів для публікації редколегія надаватиме перевагу саме дослідженням *метатеоретичного* порядку, тобто дослідженням, які будуть певним внеском у становлення та розвиток *метаекономії* як фундаментальної версії сучасної економічної науки. Теоретичні, і особливо, емпіричні дослідження систем будуть оцінюватися з урахуванням їхньої вартості для реалізації завдань становлення і розвитку *метаекономії* чи *метатеоретичної економії*.

Надійшло 22.10.2008 р.